

ПРЕС КЛИПИНГ

05. јануар 2017.

НАСЛОВИ

Инспектори доносе - сталан посао (стр. 2)

Пензионерима у јануару исплата повишице од 1,5 одсто (стр. 3)

"Професорима и учитељима плата од 70.000 РСД" (стр. 3)

Павле Петровић: Влада нема излазну стратегију за плате и пензије (стр. 4)

Васпитачицама државне јасле и даље сан (стр. 7)

Инспектори доносе - сталан посао

Аутор: Ј. Ж. С.

Готово 15.000 непријављених радника после контроле засновало радни однос. Повећање од 40 одсто у односу на 2015. годину. Већи приходи Фонда ПИО

СА готово 15.000 радника који су затечени како раде на црно послодавци су после надзора инспекције рада засновали радни однос. То је за 40 одсто више него 2015. године. До уговора о раду је, према подацима Инспектората за рад, дошло чак 14.993 радника, док је претпрошле године то учинило 10.675 особа које нису биле пријављене.

Повећањем броја запослених са којима су послодавци засновали радни однос и наплатом доприноса, приходи Републичког фонда ПИО у 2016. години су виши за 15 милијарди динара у односу на 2015. Републички фонд ПИО је на име дотација из буџета повукао 13,26 милијарди динара мање у односу на 2015.

- Приоритет Инспектората за рад је сузбијање рада на црно, који се реализују надзорима по службеној дужности, по захтевима странака, појачаним ванредним инспекцијским надзорима и превентивним деловањем - каже Бојан Јоцић, директор Инспектората. - Да би ефекти били што већи имамо и ванредне инспекцијске надзоре у одређеној делатности и на одређеној територији, како у току редовног радног времена, тако и ноћу и у дане викенда, често по принципу ротације инспектора.

Уочено је да поједини послодавци, код којих су инспектори рада затицали непријављене раднике, после извесног времена од надзора, поново ангажују раднике без папира, а понеки чак и одјављују запослене са евиденције Фонда ПИО. Због тога је инспекција рада два пута током 2016. године, у јулу и септембру, извршила ванредне надзоре код послодаваца код којих је приликом надзора током 2016. затечено три и више радника на раду на црно.

И ФИРМЕ БЕЗ ПАПИРА

- Од почетка примене Закона о инспекцијском надзору, према подацима Агенције за привредне регистре, повећан је број регистрованих привредних субјеката за више од 20.000, а свакако су томе допринели и надзори инспекције рада над нерегистрованима - каже Јоцић.

За шест месеци откривено је 1.129 фирми без папира у којима је радило 1.027 радника на црно.

Пензионерима у јануару исплата повишице од 1,5 одсто

Извор: Бета

Новац за увећане пензије обезбеђен је финансијском планом Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2017. годину

БЕОГРАД - Пензионерима у Србији овај месец биће исплаћена примања увећана за 1,5 одсто.

Новац за увећане пензије обезбеђен је финансијском планом Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2017. годину, а за 2018. и 2019. лимит ће одредити Министарство финансија.

Пензије у Србији веће од 25.000 динара су од новембра 2014. године умањене за 22 одсто, а износ преко 40.000 динара умањен је за 25 одсто.

У јануару 2015. године пензионери су добили повишицу од 1,25 одсто.

"Професорима и учитељима плата од 70.000 РСД"

Београд -- Унија Синдиката просветних радника Србије тражи од Министарства просвете да се наставе преговори како би се побољшао материјални положај просветних радника.

ИЗВОР: БЕТА

Председница Синдиката Јасна Јанковић каже да су примања просветних радника и након последњег повећања од шест одсто далеко испод републичког просека.

"Испод просека смо 14 одсто, што је скандалозно и зато су нам потребни преговори и разговори са Министарством", рекла је она.

Јанковићева је додала да су професори који су најновијим повећањем од шест одсто добили 2.400 динара и даље далеко испод републичког просека.

"Имамо трећину система који је на минималцу, до сада су то биле теткице и домари, а сада ће бити и административно особље, које ће, и без обзира да ли иде на боловање или не, имати увек иста примања", навела је Јанковићева.

Према њеним речима, сви који су на минималцу неће добити повећање од шест одсто, већ ће им се примања кориговати кроз повећање минималне цене рада, која је од 1. јануара порасла са

121 на 130 динара.

"Тражимо да однос плата буде 1:2:3. Један теткице и домари, два административни радници са четвртим степеном, и да они имају плату 45.000 а професори, наставници, учитељи, васпитачи са седмим степеном, од 68.000 до 70.000 динара", рекла је Јанковићева.

Јанковићева је навела да је сада тај однос један према 1,8.

Према њеним речима, просвета има уштеде на основу којих има простора да се тражи повећање.

"Споразум о изласку из штрајка гарантовао је новогодишње награде које нису исплаћиване у последње три године, али и исплату из уштеда којих је до сада било око два милијарде динара. То значи да има простора за 15.000 динара помоћи", рекла је она.

Јанковићева је додала да ће Унија, уколико дође до социјалног дијалога, дати рационална решења свих проблема, а да ће у супротном знати да синдикално одговори са свим својим потенцијалом од 740 школа и преко 27.000 чланова.

Председник Фискалног савета говори за Данас

Павле Петровић: Влада нема излазну стратегију за плате и пензије

* Субвенције у Србији износе око четири одсто БДП-а, у односу на око 1,5 одсто колико је уобичајено у Европи. Главни разлог за ово одступање је лоше пословање јавних и државних предузећа

Дефицит буџета у 2016. години смањен је на око 1,5 одсто БДП-а пре свега бољом наплатом пореза, али структурне реформе јавних предузећа и приватизација некад друштвених предузећа једва да је макла са мртве тачке.

Пише: Милош Обрадовић

О изгледима да се и у наредним годинама настави стабилизација јавних финансија и ризицима за смањење јавног дуга за Данас говори Павле Петровић, председник Фискалног савета Републике Србије.

*Буџет за 2017. годину планира дефицит од 1,6 односно 1,7 одсто БДП-а, што је чак нешто и више од онога што ће бити остварено ове године. Да ли Вас брине то што нема даљих мера штедње планираних за 2017. годину?

Најшира оцена је да су јавне финансије у бољем стању него пре неколико година. Мањак у буџету у 2014. био је већи од две милијарде евра и због интензивног задуживања државе били смо на прагу кризе. Сада је дефицит сведен на око 600 милиона евра, чиме се зауставља раст јавног дуга у односу на БДП. Међутим, када се та побољшања анализирају и ставе у контекст, види се да је Србија још далеко од уређених јавних финансија. Један део резерви које је Фискални савет износио повезан је с тим што досадашње уштеде нису произашле из увођења у

ред јавних и државних предузећа, нити циљаног отпуштања вишкова запослених уз реформе просвете и здравства, што је све био део првобитно замишљеног програма фискалне консолидације. Уместо тога, ненадано је дошло до снажног побољшања наплате пореза, односно Пореска управа је почела боље да ради након што је била готово урушена у 2013. години. Боља наплата је, уз умањење пензија и плата у јавном сектору, заправо главни разлог за снажно смањење дефицита.

*Да ли постоји опасност да се са фискалном консолидацијом стане следеће године и какве то последице може да има?

Јавна и државна предузећа настављају да гомилају дугове који ће се вероватно превалити на буџет. Велики број локалних самоуправа има неодрживе финансије, ниво јавних инвестиција је и поред неких побољшања недовољан, а питање је и да ли ће и Пореска управа успети да задржи садашњи ниво наплате пореза, јер се са њеном модернизацијом касни. Са смањењем дефицита треба наставити све док се не реше ти структурни проблеми јавних финансија, јер без тога постоји ризик да се све врати на почетак.

*У 2017. се очекује преокрет и снижавање јавног дуга у односу БДП. Да ли то значи да више не прети криза јавног дуга?

Непосредна опасност од избијања кризе тренутно не прети, али Србија је још у опасној зони. Јавни дуг износи око 75 одсто БДП-а, што је неодрживо за земљу попут Србије. Са тако великим дугом, јавне финансије би тешко издржале неки нови шок из иностранства, попут рецимо наглог раста цена нафте. Просечна задуженост држава Централне и Источне Европе је око 50 одсто БДП-а и то приближно одговара горњој граници "безбедног" дуга Србије. И у том контексту треба оценити планирани дефицит од 1,7 одсто БДП-а у 2017, који ће донети смањење дуга наредне године од свега један одсто БДП-а. Тај темпо спуштања јавног дуга је недовољан. Да би јавни дуг почео брже да опада фискални дефицит би требало да се смањи са садашњих 600 на највише око 150 милиона евра, али, чак и са тим дефицитом, за трајно оздрављење јавних финансија и спуштање јавног дуга у безбедну зону биће потребне године, можда и читава деценија.

*Да ли је динамика смањења дефицита и јавног дуга предвиђена Фискалном стратегијом одговарајућа?

Требало је да се планира амбициозније, али и кредибилније. Илустративно је, на пример, то што трогодишња Фискална стратегија предвиђа спуштање дефицита државе на око 150 милиона евра тек у 2020, односно у години након истека њеног важења. Премда је сам циљ добар, није кредибилно да се његово остварење планира без јасних мера којим би се то постигло. Неубичајено је и то да се највеће годишње умањење дефицита очекује тек у 2020, а не у годинама пре тога. Уз то, не даје се никакав, макар начелан, приказ излазне стратегије Владе за умањење пензија и плата у јавном сектору, које је законски дефинисано као привремено. Немогуће је да се ово умањење одједном укине, јер би то довело до брзог раста јавног дуга, али држава би морала да размишља унапред и пронађе фискално одговоран начин за постепени прелазак из привременог у трајно одржив систем финансирања плата и пензија. На крају, Стратегија потпуно игнорише нове трошкове јавних и државних предузећа који ће се готово извесно појавити.

*Како оцењујете реформу јавних и предузећа у приватизацији у претходне две године?

Иако постоје одређени помаци, током претходне две године веома мало је суштински постигнуто на пољу њиховог реформисања. РТБ Бор је у току 2016. направио дуг за струју од око четири милијарде динара, МСК и Азотара скоро седам милијарди динара за испоручени

гас, а слична ситуација среће се у другим предузећима, попут Галенике, Индустрије каблова Јагодина, и слично. Пракса показује да се ти губици на крају различитим путевима покривају из буџета (последњи пример је преузимање дуга Петрохемије), и то онда када дугови постану неиздрживи, а у међувремену оптерећују билансе великих јавних предузећа или се гомилају на неком другом месту. Извори ових проблема нису отклоњени, а Влада доста тешко спроводи конкретне мере за њихово решавање. Зато је Фискални савет предложио, као мање зло, да се директно из буџета плаћа трошак њиховог лошег пословања. Тако би грађани могли да виде колико их стварно кошта пословање Галенике, Азотаре, МСК, РТБ Бора и других.

*Субвенције се често наводе као непропорционално висок трошак у Србији у односу на ЕУ. На шта иду те субвенције и колико оне у ствари износе?

Када у субвенције укључимо и враћање дугова јавних и државних предузећа из буџета (гарантовани дугови), онда је износ субвенција у Србији око четири одсто БДП-а, у односу на око 1,5 одсто БДП-а колико је уобичајено у Европи. Главни разлог за ово одступање је управо лоше пословање јавних и државних предузећа. Наиме, постоје три главна тока субвенција у Србији. Један ток је релативно уобичајен за европске земље и односи се на пољопривреду, Железницу, а нису толико неуобичајене ни субвенције за стране директне инвестиције. Други део је специфичнији за Србију и односи се на велике трошкове покривања старих дугова јавних и државних предузећа за које се годишње издваја око 300 милиона евра. То су кредити које су неуспешна јавна и државна предузећа (Србијагас, Галеника, ЈАТ и друга) у прошлости узимала уз гаранцију државе, а сада нису у стању да их враћају. Трећи ток представљају једнократне субвенције којим се, непланирано буџетом, обично у децембру, покрива лоше пословање и губици државних предузећа. Иако ово последње изгледа као једнократни трошак, такви трошкови се редовно јављају. У 2016. то је било враћање дуга Петрохемије НИС-у (преко 100 милиона евра), у 2015. враћање дуга Србијагаса (200 милиона евра), а пре тога су била покривање обавеза за ЈАТ, пропале банке... Субвенције дакле неће моћи преко ноћи да се смање, ако ништа, јер ће отплата гарантованих дугова трајати годинама, али је битно да се спречавају нови губици државних и јавних предузећа.

*Како оцењујете досадашњу рационализацију јавне управе?

Од почетка процеса рационализације Фискални савет је имао резерву према плановима о умањењу броја запослених, али и начину на који би се то спроводило. Укључујући и 2017, број запослених у општој држави и локалним јавним предузећима биће у процесу рационализације смањен за око 25.000, иако је првобитни (и свакако лош) трогодишњи план био око 75.000. Највећи проблем је то што је до смањења запослености дошло природним одливом у пензију уз забрану новог запошљавања, а не промишљеном акцијом државе која би отпустила само вишкове. Пензионисањем из јавног сектора одлазили су и они који су вишак, али и они који су били потребни, што угрожава функционисање важних државних услуга као што су здравство, просвета или одбрана.

*Да ли постоји опасност да се након завршетка аранжмана анулирају досадашње уштеде попуштањем под притисцима новог запошљавања, повећања плата и пензија као што се већ догађало након претходних аранжмана ММФ-а?

Интересантно је да ово није први пут да држава поприлично стихијски спроводи процес смањења запослености. Нешто слично се десило током Аранжмана са ММФ-ом 2002-2006. када је број запослених у држави такође линеарно смањен и то се показало као неодрживо. Већ у 2008, у општој држави радило је више људи него 2002. године. Нешто слично би лако могло поново да се догоди када се укине забрана запошљавања. Да би се то избегло, потребно је да Влада што пре започне реформе најважнијих државних сектора, пре свега здравства и

просвете, како би се тачно знало колико људи и ког профила би требало да ради у овим секторима - уместо да се опет понављају старе грешке.

*Који су ризици за остварење привредног раста с обзиром да се даље смањење јавног дуга у односу на БДП заснива углавном на бржем расту БДП од дуга?

Уз начелно добре резултате смањења буџетског дефицита, добро је што се привредна активност током 2015. и 2016. напокон "истргла" из дугогодишње стагнације, јер БДП је тек са растом од око 2,7 одсто у 2016. премашио свој ниво из 2008. године. То још није довољан раст, али јесте охрабрујући. Део оствареног и очекиваног раста БДП-а је својеврсна награда за неке релативно добре домаће политике. Међутим, добар део побољшања привредних кретања дошао је и као последица регионалних трендова, односно ниских цена нафте на светском тржишту, ниских каматних стопа и солидног раста увоза земаља ЕУ, које су највећи трговински партнери Србије. Због тога и друге земље региона, Румунија, Бугарска и Хрватска, остварују веома солидне стопе раста БДП-а, знатно боље од прогноза са почетка године. И сада долазимо до ризика за даље убрзање и задржавање високих стопа раста у Србији. Наиме, повољне међународне околности неће трајати вечно и држава мора тај тренутак да дочека спремно да нас нека будућа осека, до које кад-тад мора доћи, не би повукла доле, као што нас је плима сада погурала навише.

Васпитачицама државне јасле и даље сан

Аутор: Д. Девечерски

На крају минуле године министар просвете науке и технолошког развоја Младен Шарчевић најавио је акцију за повећање обухвата деце предшколим образовањем, у чему ће

умногоме помоћи и почетак коришћења кредита Светске банке у износу од 50 милиона долара, уз чију ће се помоћ радити на побољшању укупне мреже предшколских установа у целој Србији. Министар је упозорио на статистику, која показује да је у неким деловима Србије раним образовањем обухваћено тек три до пет одсто популације стасале за предшколске групе, а да је обавеза да наредних година тај ниво буде подигнут и до 80 одсто, што је европски стандард.

- Рана писменост је јако важна категорија и важно је да родитељи, али и сви други, схвате колики је значај напредовања детета за здраву и писмену нацију - рекао је министар Шарчевић. - Чека нас огроман посао на плану градње објеката, обуке кадрова, израде планова и програма, законског оквира и настојимо да цео тај процес има системски ток. Део средстава из овог кредита Светске банке отићи ће на опрему, а део на обуку људи.

Министар Шарчевић истакао је да се предшколски модели морају укључити у образовање и најавио да ће деца у вртићима имати свој образовни број. Што се тиче мреже предшколских установа, он је рекао да ће се и у другим градовима применити модел какав се већ примењује у Београду - а то је да су у систем, заједно с предшколским установама, укључене где је то потребно и основне школе, те преко јавно приватног партнерства и приватни вртићи.

Говорећи о финансирању предшколског образовања, Шарчевић је рекао да је то сложен подухват и да плате запослених у предшколским установама зависе од локалних самоуправа, што доводи до тога да они који раде у богатијим местима имају и боље и редовне плате, док у сиромашнијим није тако.

А баш о том проблему, насталом због локалног нивоа финансирања запослених у предшколству, на самом крају прошле године синдикални представници запослених у државним вртићима разговарали су с надлежнима у Министарству просвете.

- Држава мора наћи решење проблема финансирања предшколских установа и запослених у њима, јер смо тренутно осуђени на милост и немилост локалних самоуправа, а поред често малих и нередовних плата, проблема има и с неисплаћивањем јубиларних награда, путних трошкова, необезбеђивањем средстава за стручно усавршавање - каже председница Уније синдиката просветних радика Србије Јасна Јанковић. - То је довело до тога да су многи запослени у вртићима остали без прошлогодишњег повећања плата од четири посто, а ни ове године многе локалне самоуправе нису планирале увећање за шест посто. Такође, има локалних самоуправа које су лане подигле плате, а ове не планирају, па испада да запослени у предшколском образовању припадају просвети само када се плате умањују, али не и када се одузето враћа.

Проблем запослених, али и родитеља и најмлађих, по речима Јасне Јанковић јесте и непоштовање норматива броја деце у васпитним групама, као и небрига о постојећим објектима, а теме за разговор у Министарству су били и проблеми у спровођењу инклузије, услови рада, дефинисање бенефиција, професионалне болести.

- С обзиром на то да је у припреми нови

Закон о основама система образовања и васпитања, као и Закон о предшколском образовању, Закон о основној школи, Закон о средњој школи, наш предлог је јасан и биће да се финансирање запослених у предшколским установама пребаца на ниво Републике - каже Јасна Јанковић. - Тиме ће наше васпитачице и васпитачи и даље имати проблем када треба да приме јубиларну награду или наплате путне трошкове, око којих ће се, као и они који раде у основним и средњим школама, тужити и добијати пресуде, али ће им бар зараде бити извесне.